

Ylläpitoviljely voi pelastaa vanhoja kantoja!

EDELTÄJÄNI Anna Lassilan innoittamana tilasin vanhoja keittiökasvikirjoja. Kiinnostuneena olen niitä lukenut sekä katsellut, mitä vanhoja lajeja ja lajikkeita niissä on mainittu. Siemenluettelosta löytyy ylläpitokantoja, joista osa on syötäviä kasveja ja joillakin niistä on pitkä viljelyhistoria. Toivotaan, että vanhoja kantoja löytyisi lisää välitykseen ja jo olemassa olevat säilyisivät.

Mitä ylläpitoviljely tarkoittaa?

Ylläpidettävien kasvien siemeniä välitetään henkilöille, jotka sitoutuvat ylläpitoviljelyyn. Siemen-tilaajan toivotaan lähettävän siemeniä takaisin Maataiselle 3 kertaa seuraavien 5 vuoden aikana, sekä juureksissa 2 kertaa 5 vuoden aikana. Näin arvokkaat siemenkannat säilyvät elävässä geenipankissa. Kunhan siemeniä saadaan riittävästi takaisin, nämä kasvukannat voivat tulla yleiseen välitykseen. Muutamalle kannalle onkin jo käynyt näin onnekaasti: palsternakka ”Student”, isotakiainen, sikuri ja tomaatti ”Potattomatti”.

Haluaisin nostaa esille kauan viljellyn parsakanta ”Teuvan” ja kertoa yleisesti parsasta.

Ruokaparsa (*Asparagus officinalis*) on hyvin vanha viljelykasvi, Egyptissä sitä on viljelty jo 5000 vuotta sitten. Parsaa on käytetty myös lääkekasvina, sillä se on vaikutukseltaan diureettinen eli poistaa nestettä kehosta ja on näin hyväksi munuaisille. Tämä on tiedetty jo antiikin Kreikassa. Suomessa parsan viljely on alkanut 1600-luvulla Turussa botanisti Elias Tilandzin aikana.

Parsa on monivuotinen kasvi, joka talvehtii juurrakkonsa avulla. Parsasta syödään nuori verso. Kasvatustavasta riippuen voidaan tuottaa valkoista tai vihreää parsaa. Valkeaa parsaa viljellään harjussa, jolloin versot kehittyvät valolta suojattuna mullan alla. Vihreän parsan kasvatus tapahtuu taas tasamaalla. Parsa maistuu parhaimmalta, kun se valmistetaan ruoaksi heti keräämisen jälkeen.

Parsan kasvatus käy helposti siemenestä ja taimikasvatusaika on yksi vuosi. Kasvupaikan pitää olla

Ylläpitoviljely 2015				
Euroopanmerikaali	Kaskinauris ”Sulon nauris”	Köynnöspinaatti ”Kurala”	Lanttu ”Messukylä”	Lanttu ”Simo”
Liperi ”Lievestuore”	Maataisruis ”Aunuksen ruis”	Parsa ”Teuva”	Peltoherne ”Inkilä”	Pinaattihierakka ”Fredrika”
Silpoydinherne ’Champion of England’	Silpoydinherne ”Pärnu”	Silpoydinherne ”Ruotsalainen” ja ”Stenu”	Sokerijuuri	Tarhaherne ”Kerimäki” ja ”Lempinen”

Siemenluettelo 2015 ylläpitokannat.

↑↑ Pähkinäpensaon satoa. → Vihreää parsaa.

lämmin, suojaista, hiekkapitoinen ja rikkaruohoton maa. Kylvö tehdään aikaisin keväällä. Kylvöstä muutama vuosi parsan annetaan vain kasvaa ja koota vararavintoa juurakkoonsa. Vasta kolmantena tai neljäntenä vuonna saadaan ottaa ensimmäinen sato. Ensimmäinen satokausi kannattaa rajata 1–2 viikkoon, mutta seuraavina vuosina satoa voidaan kerätä jo kuukauden ajan. Parsanversot ovat valmiita leikattaviksi, kun ne ovat 10–20 cm:n mittaisia. Parsaa voidaan varastoida 0–1 °C:ssa haihtumiselta suojattuna 1–2 viikkoa. Sama parsaisuus tuottaa satoa 15–20 vuotta!

Euroopanpähkinäpensaalla (*Corylus avellana*) on ollut tänä vuonna huikea sato! Kotimainen pähkinä soveltuu hyvin syötäväksi joulupöytään sekä kasvatettavaksi pähkinästä pensaaksi. Pähkinöitä on saatavilla toimistolta ja tilattavissa Pirkko Kukkolalta: siemen@maatiainen.fi.

Kiitokset kaikille kuluneesta kaudesta!

Jouluterveisin
ANNE LEINO

PS. Uuden siemensadon käsittely on meneillään ja siemenluetteloa 2016 päästään pian kirjoittamaan.

ANNE LEINO

Terveiset siemenverstaalta:

SUURET KIITOKSET taas ahkerille siementen kerääjille! Alkusyksystä näytti, että siemeniä kerätyisi hyvin vähän, mikä ei olisi ollut ihme, olihan kesä siementuotannon kannalta huono. Kylmyys esti pölyttäjähönteisten liikkumisen, loppukesän kukkijoiden siemenet eivät vain kypsyneet. Tämä näkyy muutamissa saamissamme siemenerissä, joissa siemenet ovat raakoja tai muuten kehittymättömiä. Loppusyksyä kohden postilaatikko on jälleen kolahdellut entistä useammin ja siemeniä on kertynyt edellisvuosien tahtiin. Kiitos, että vuosi vuodelta teette monipuolisen siemenluettelon laatimisen ja sitä kautta arvokkaiden maatiaiskasvien ylläpidon ja lisäämisen mahdolliseksi.

Toivomme teidän huomioivan, että siemenluettelon laatimisen takia siementilausten toimittamisessa on tauko 15.11.2015-25.1.2016.. Otamme kyllä tilaukset vastaan, mutta toimitukset (tilausjärjestyksessä) alkavat vasta helmikuun alussa.

Hyvää loppuvuotta toivotellen
PIRKKO KUKKOLA

Vanhojen vihanneskantojen etsintäkuulutus!

Keneltä löytyisi siemenvälitykseen seuraavia kasvikantoja:

- peltoherne 'Nord'
- tarhaherne: 'Koivikon sokeriherne', 'Perä-Pohjolan sokeriherne', 'Paksukuorinen voiherne', 'Aikainen Luulaja'
- silpoydinherne: 'Forssan ydinherne', 'Gauffin herkku', 'Kiviherne'. ('Champion of England' on löytynyt ja saatu siemenvälitykseen!)
- herne: "Ruotsin Violetti", "Latvian Kirjava"
- härkäpapu: "Joutseno", "Simpele", "Askola"
- liina eli maatiaishamppu, kessu
- nauris: "Liperin sinikuorinen", "Kärkölän punainen"
- evakkotomaatti